

**OSLO
STATSADVOKATEMBETER**

INSPEKSJON AV ØST POLITIDISTRIKT

Bedragerisaker og de geografiske driftsenhetene

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	3
2	Oppsummering av funn fra saksgjennomgangen	4
3	Saksgjennomgangen.....	5
3.1	Kort om gjennomføringen	5
3.2	Innledende statistikk	6
3.3	Funn fra saksgjennomgangen	7
3.3.1	Vurdering av henleggelsen.....	7
3.3.2	Koding av sak og avgjørelseskode	9
3.3.3	Registrering av opplysninger.....	10
3.4	Deling av informasjon.....	15
3.4.1	Bakgrunn	15
3.4.2	Kriminalitetsbekjempelse ved deling av informasjon	16
4	Inspeksjon av de geografiske driftsenhetene og påtaleseksjonene	18
4.1	Innledning.....	18
4.2	GDE Follo/Østfold (Follo, Indre Østfold og Moss politistasjonsdistrikt) og Allmennseksjon Midt	19
4.3	GDE Follo/Østfold (politistasjonsdistriktene Fredrikstad, Sarpsborg og Halden) og Allmennseksjon Sør	20
4.4	GDE Romerike og Allmennseksjon Nord	21
4.5	Oppsummering av tilbakemeldinger fra de geografiske driftsenhetene og allmennseksjonene.....	23
5	Anbefalinger og tiltak.....	25

1 Innledning

Oslo statsadvokatembeter har gjennomført en inspeksjon av Øst politidistrikt. Inspeksjonen har vært todelt. Den første delen har bestått av en gjennomgang av henlagte bedragerisaker, og den andre delen har rettet seg mot etterforskningsavsnittene som jobber med "allmennsaker" ved de geografiske driftsenhetene (GDE) med tilhørende påtaleseksjoner (allmennseksjon).

Det ble sendt ut bestillingsbrev i forkant av inspeksjonen som politidistriktet har besvart skriftlig. Inspeksjonen er foretatt av førstestatsadvokatene Berit Sagfossen, Jens Olav Sæther og Kristian Jarland samt statsadvokatene Stian Frydenberg Hermansen og Karl Kristian Nordheim.

Saksgjennomgangen ble gjennomført i tidsrommet 8.–12. september 2025. Det er gjennomgått totalt 252 bedragerisaker, mindre bedrageri-saker, bedragerilignende saker og forsøk på dette. Samtlige saker er henlagt av Øst politidistrikt og er verken klage- eller påtalebehandlet av Oslo statsadvokatembeter. Bakgrunnen for at saksgjennomgangen rettet seg mot disse sakene, er nasjonale trusselvurderinger og Oslo politidistrikts trusselvurdering hvor bedragerier opplyses å være et stort samfunnsproblem, samt samme distrikts rapportering om at antall saker som henlegges er svært høyt. En inspeksjon med ovennevnte formål ble derfor gjennomført i Oslo politidistrikt tidligere i år. Selv om utgangspunktet blant annet var rapporteringer fra Oslo politidistrikt, anså vi det som hensiktsmessig å gjennomføre en tilsvarende inspeksjon også for Øst politidistrikt. Formålet med gjennomgangen har vært å undersøke om politidistriktets henleggelsespraksis er i tråd med Riksadvokatens føringer. Det redegjøres nærmere for saksgjennomgangen under pkt. 3.

Inspeksjonen av allmennseksjonene ved GDE-ene ble gjennomført i ukene 39 og 41. Vi besøkte begge GDE-er med tilhørende påtaleseksjoner, på til sammen tre forskjellige tjenestesteder. Vi gjennomførte der møter med både etterforskere og påtalejurister, samt både påtale- og enhetsledelsen. Formålet med besøkene var å bidra til økt kontakt mellom statsadvokatembetet og politiet, bidra til økt forståelse for politiets arbeidssituasjon, samt å formidle våre funn fra saksgjennomgangen. Det redegjøres for denne delen av inspeksjonen under pkt. 4.

2 Oppsummering av funn fra saksgjennomgangen

- Ved gjennomgangen av de henlagte bedragerisakene er statsadvokatenes vurdering at det var riktig å henlegge sakene i 78 % av tilfellene. I de resterende 22 % av sakene burde det etter statsadvokatenes vurdering vært utført noe ytterligere etterforskning.
- De fleste sakene – 81 % – ble henlagt på Felles straffesaksinntak (FSI), mens de resterende 19 % ble henlagt på GDE-ene.
- Det er et fåtall av de henlagte sakene som blir etterforsket.
- Statistikkgruppen som saken er henført under vurderes å være riktig i 90 % av sakene.
- Det er stor variasjon i anmeldelsene både med tanke på innhold og form. Flere av anmeldelsene er håndskrevne og mangler vesentlig informasjon.
- I 12 % av sakene burde det vært registrert en mistenkt i saken uten at dette er gjort.
- Opplysninger som fremgår av anmeldelsen eller vedlegg til denne, er i kun 4 % av sakene registrert i politiets systemer på en slik måte at de er søkbare.
- Saksgjennomgangen viser at det ikke gjøres tilstrekkelige søk på historiske data i politiets registre, samt at det i liten grad er sikret notoritet for at dette eventuelt er gjort.
- Dersom interne rutiner i Øst politidistrikt hadde vært fulgt, ville registrerbar informasjon vært registrert som søkbar i politiets registre, og det ville vært loggføringer på søk knyttet til historiske data i samtlige saker.

3 Saksgjennomgangen

3.1 Kort om gjennomføringen

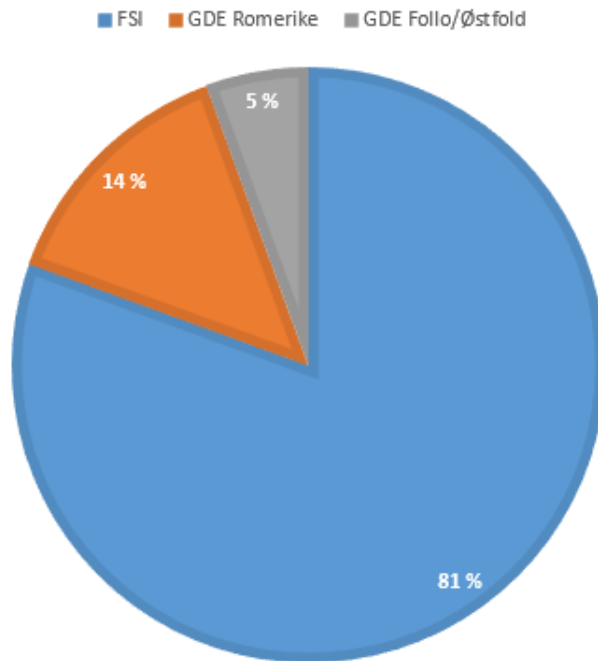
På bakgrunn av nasjonale trusselvurderinger, Oslo politidistrikts trusselvurderinger og tilbakemeldinger til embetet, samt våre funn fra enkeltsaksbehandlingen, ble det besluttet å gjennomføre en saksgjennomgang av bedragerisaker. Øst politidistrikt leverte i forkant av saksgjennomgangen en oversikt over samtlige saker som var henlagt av distriktet i henholdsvis april og september 2024.

Oversikten gjaldt følgende statistikkgrupper:

- Mindre bedrageri (2655)
- Bedragerilignende handlinger (2661)
- Bedrageri, herunder forsøk (2602, 2651, 2652)

Dette var totalt 575 saker og omfattet alle henlagte saker uavhengig av henleggelseskode og uavhengig av hvilken enhet som hadde henlagt saken. Saker som har vært påtale- eller klagebehandlet av Oslo statsadvokatembeter er inkludert i dette antallet, men er holdt utenfor undersøkelsen. Dersom saken var kodet som bedrageri, men i realiteten var en annen sakstype, for eksempel tyveri eller underslag, ble saken heller ikke gjennomgått.

Statsadvokatene gjennomgikk totalt 252 saker avgjort i april og september 2024. Alle statsadvokatene fikk et utvalg saker fra begge perioder og fra alle statistikkgrupper og med alle avgjørelseskoder. Sakene som ble gjennomgått var tilfeldig trukket ut av det totale antallet på 575 saker. Som det fremgår av tabellen under var totalt 81 % av de gjennomgåtte sakene henlagt av FSI og 19 % av GDE-ene.

Det ble utarbeidet en sjekkliste i forkant av undersøkelsen. Sjekklisten var delt i fem hovedtemaer hvorav (A) gjaldt innledende informasjon, (B) Mistenkte, (C) Andre registersøk, (D) Anmelder/fornærmede og (E) Avsluttende vurderinger. Det var totalt 30 spørsmål. Ikke alle spørsmål er besvart i alle saker, slik at tallgrunnlaget varierer noe for de ulike spørsmålene. For å legge til rette for en så lik forståelse av spørsmålene som mulig ble det utarbeidet en veileder til sjekklisten. Vi gjennomførte flere møter for å avklare problemstillinger som dukket opp i forbindelse med gjennomgangen og for å sikre at statsadvokatene svarte noenlunde likt og med de samme forutsetninger på spørsmålene. Det er likevel slik at det er feilmarginer ved benyttelsen av sjekklisten fordi det bl.a. kan ha skjedd feil ved inntasting. Dette har imidlertid ikke betydning for våre vurderinger av funn og tiltak.

Statsadvokatene har gjennomgått sakens dokumenter og arbeidslogger i BL, samt foretatt søk i åpne kilder og i Indicia der det har vært relevant.

Vi fikk bistand fra politiet ved at en politifaglig etterforsningsleder (PEL) fra en av enhetene var til stede under gjennomføringen. Formålet med dette var først og fremst å sikre at statsadvokatene hadde tilgang til den samme informasjonen som politiet har. Bistanden var svært nyttig fordi det også ga oss innsikt i hvilke dilemmaer politiet står overfor ved prioritering av hvilke saker som skal etterforskes. I tillegg ga samtlige etterforskere god innsikt i hvilke vurderinger de gjør i den enkelte sak, både når det gjelder registrering av informasjon og bruken av denne.

3.2 Innledende statistikk

Øst politidistrikt mottok ifølge Politiets styringsverktøy (PSV) 49 761 anmeldelser i 2024 (styringsindikator D12.2), hvorav 3 666 var innenfor de statistikkgruppene vi har gjennomgått. Dette sier noe om mengden saker Øst politidistrikt har ansvaret for og som daglig må vurderes ut fra sakenes alvor og distriktets kapasitet.

Det ble fattet totalt 17 449 positive påtaleavgjørelser (D8) i 2024. Av disse gjaldt 513 saker i samme kategori som vi har undersøkt.

Totalt antall positive påtaleavgjørelser i 2024	Antall positive påtaleavgjørelser i 2024 innen - Mindre bedrageri (2655), Bedragerilignende handlinger (2661), Bedrageri, herunder forsøk (2602, 2651, 2652)	Totalt antall negative påtaleavgjørelser i 2024	Antall negative påtaleavgjørelser i 2024 innen - Mindre bedrageri (2655), Bedragerilignende handlinger (2661), Bedrageri, herunder forsøk (2602, 2651, 2652)
17 449	513 (2,9 %)	26 799	2 694

Det fremgår av PSV (D9) at 497 saker ble henlagt i 2024 på grunn av manglende kapasitet på saksnivå (kode 025) og 344 på personnivå (kode 078). I overkant av 30 % av de negative påtaleavgjørelsene er dermed henleggelse av kapasitetsårsaker. Av de 2 694 henleggelsene er 184 av sakene henlagt på bevisets stilling (6,8 %), noe som indikerer at et fåtall av sakene undergis etterforskning.

3.3 Funn fra saksgjennomgangen

3.3.1 Vurdering av henleggelsen

Vi vurderte at det var riktig å henlegge saken i 188 av 241 aktuelle saker (78 %). Det innebærer at vi i 22 % av sakene mener at saken ikke skulle vært henlagt på det tidspunktet den ble henlagt. Det er viktig å understreke at spørsmålet skulle besvares ut fra tidspunktet for henleggelsen og betyr ikke nødvendigvis at vi mener at saken var klar for en positiv påtaleavgjørelse. I flertallet av sakene svarte vi nei fordi vi mener saken skulle vært ytterligere etterforsket. Det er ikke sikkert at etterforskning ville medført noe annet resultat i alle sakene, men det er grunn til å tro at det ville resultert i noen flere positive påtaleavgjørelser.

Ved FSI ble hele 89 % av sakene vurdert å være korrekt henlagt. Ved de to driftsenhetene vurderte vi at henholdsvis 32 % av sakene (Romerike) og 31 % av sakene (Follo/Østfold), var korrekt henlagt. Antall saker som er avgjort av driftsenhetene er imidlertid langt færre, slik at grunnlaget for vurderingen dermed er gjort på bakgrunn av et relativt lite antall saker. Flere av sakene som er henlagt på driftsenhetene har allerede vært gjennom en siling på FSI, uten at FSI har funnet grunn til å henlegge saken på anmeldelsestidspunktet. Det er derfor grunn til å tro at avviket mellom antall saker som synes korrekt henlagt skyldes at det i saker som overføres til GDE-ene er mer sannsynlig at ytterligere etterforskning vurderes som nødvendig av statsadvokaten.

Statsadvokatene vurderer at av de 18 sakene som ble henlagt på bevisets stilling (058), var det kun i 29 % av sakene riktig å henlegge saken på det aktuelle tidspunktet. Det vil si at det burde vært gjennomført ytterligere etterforskning i 71 % av sakene. Det bemerkes også at i 6 av sakene (33 %), var det ikke utført noen etterforskningsskritt, slik at henleggelseskode 058 ikke skulle vært brukt.

Det synes i all hovedsak å være kapasitetshenleggelsene (kode 078/25) hvor statsadvokatene mener at det var feil å henlegge på det tidspunktet den ble avgjort. Statsadvokatene har her svart at det var

riktig å henlegge i 62 % av sakene. Tilsvarende for henleggelse på grunn av ukjent gjerningsperson (kode 014) er henleggelsen vurdert å være riktig i 93 % av sakene. For saker som er henlagt fordi det ikke var rimelig grunn til å iverksette etterforskning, er statsadvokatenes vurdering at det var riktig å henlegge saken i 90 % av tilfellene.

Vi har forståelse for at politiet må gjøre krevende prioriteringer og at andre mer alvorlige saker ofte må prioriteres foran bedragerisaker. Det er likevel slik at politiet må hindre at det oppstår lovtomme rom og bidra til at allmennhetens tillit til politiet ivaretas også ved denne kriminalitetstypen. Vi finner grunn til å minne om føringene fra Riksadvokaten gitt i rundskriv nr. 3/2016:

Saker mot kjent gjerningsperson kan bare henlegges dersom det i tillegg til forannevnte foreligger en særlig grunn for dette. Adgangen til henleggelse i disse tilfellene er meget snever, også for de mindre alvorlige sakene, med mindre det dreier seg om bagatellmessige forhold. Hver enkelt sak må undergis en konkret vurdering. Det kreves mer for å kunne henlegge av kapasitetsgrunner i saker der fornærmede er privatpersoner eller bedrifter fremfor forvaltningsorganer som har mulighet for å reagere følbart med alternative sanksjoner som f. eks. tilleggsskatt, overtredelsesgebyrer el. lign. (vår understreking).

Statsadvokaten vil understreke at det ikke bare er kapasitetshenleggelse som illustrerer manglende saksbehandlingskapasitet i politidistriktet. Det samme vil illustreres ved at saksbehandlingstiden i for eksempel bedragerisaker blir lang, herunder at tallene for ikke påtaleavgjorte saker (IPA) vil øke. Dette vil gi et reelt inntrykk av den faktiske etterforsknings- og påtalekapasiteten i distriktet til enhver tid.

Når politiet skal foreta en prioritering av hvilke saker som skal etterforskes og hvilke saker som skal henleggelse kan følgende momenter være til hjelp:

- Er det særtrekk ved saken som tilsier at saken bør etterforskes? F.eks. fornærmedes sårbarhet, fornærmedes alder, om gjerningspersonen er under 18 år mm.
- Har det betydning for tilliten til politiet om saken henlegges uten etterforskning eller ikke? Her vil bl.a. vurderingen av lovbruddets alvor, sakens særtrekk og om gjerningspersonen er kjent ha betydning.
- Skal saken vurderes som enkeltsak eller en seriesak? Her vil vurderingen av tidligere registrert informasjon ha betydning.
- Retter anmeldelsen seg mot mange fornærmede? Dette har en side til Riksadvokatens prioriteringsrundskriv.

Under møtene våre med både etterforskere og påtalejurister ble det opplyst at henleggelse på grunn av manglende kapasitet vurderes etter tilgjengelig etterforskningskapasitet på avsnittene og også ut fra hvor mange saker som har kommet inn den enkelte uke. Som ledd i sin prioritering av straffesaker sett opp mot etterforskningskapasiteten, har Øst politidistrikt et system med kategorisering av straffesaker. Formålet med kategoriseringen er at den skal bidra til å realisere Riksadvokatens årlige føring for straffesaksfeltet. Kategoriene A og B er de høyest prioriterte sakene, mens kategori C og D også skal etterforskes. I de sistnevnte kategoriene er det imidlertid rom for lengre saksbehandlingstid.

Bedragerisaker kan falle inn under alle de fire kategoriene, avhengig av den enkelte saks karakter. De alminnelige enkeltstående bedragerier vil normalt falle inn under kategori D, som for eksempel et enkeltstående bedrageri begått over en nettside for kjøp/salg, med begrenset økonomisk omfang.

Både etterforskerne og påtalejuristene fremhevet at de hadde en rekke saker innenfor kategori A og B, og at det meste av tiden gikk til å etterforske disse sakene. De opplevde ikke å ha tid til å etterforske særlig mange saker innenfor kategori C og D.

Vi fikk opplyst at det ved alle avsnittene blir gjennomført såkalte restanseaksjoner, og det klare flertallet av bedragerisaker blir etterforsket og påtaleavgjort i forbindelse med disse aksjonene. Selve restanseaksjonene var organisert noe ulikt på avsnittene, men formålet med alle aksjonene var å samle opp saker hvor det gjenstod kun få etterforskningsskritt, og deretter få ferdigstilt etterforskningen og påtaleavgjort mange saker i løpet av en begrenset tidsperiode.

3.3.2 Koding av sak og avgjørelseskode

Koding av sak:

I saksgjennomgangen undersøkte vi om politiets koding (registrering på riktig statistikkgruppe) ble vurdert å være riktig. De gjennomgåtte sakene fordelte seg slik i forhold til statistikkgruppene:

Statistikkgruppe	Ant saker	Andel saker
2651 Bedrageri	221	88%
2655 Mindre bedrageri	15	6%
2652 Bedrageri, forsøk	14	6%
2602 BEDRAGERI (§ 270)	2	1%
Totalt	252	100%

På spørsmål om statsadvokatene vurderte kodingen (statistikkgruppen) som korrekt, var svaret ja i 90 % av sakene. Enkelte av sakene som ble vurdert å være uriktig kodet var kodet som bedragerier, selv om de var grove bedragerier eller mindre bedragerier. Disse ble gjennomgått på vanlig måte. Andre saker ble vurdert av statsadvokaten å være tyveri eller underslag, og ikke bedrageri. Disse ble ikke gjennomgått.

Av 252 aktuelle saker ble 70 saker (29%) vurdert å ha tilknytning til utlandet, og i 62 saker (26 %) var det usikkert om saken hadde tilknytning til utlandet. Det kan for øvrig ikke konkluderes med at de øvrige sakene *ikke* har slik tilknytning, all den tid sakene stort sett ikke ble etterforsket.

Avgjørelseskode

Ved vurderingen av om Riksadvokatens føringer etterleves så vi på avgjørelseskodene og vurderte om disse var riktige.

Saksgjennomgangen har vist at det er noe usikkerhet knyttet til hvilken avgjørelseskode som skal brukes når. Dette gjelder særlig grensen mellom kapasitetshenleggelser (025/078) og ukjent

gjerningsperson (014). I en stor andel av sakene som ikke skulle etterforskes (43 %) vurderte statsadvokatene at andre koder ville vært mer naturlig å benytte.

Etter vårt syn er det en glidende overgang mellom disse kodene. Utgangspunktet er at dersom gjerningspersonen kan identifiseres ved begrenset etterforskning, skal saken henlegges av kapasitetsgrunner dersom man velger å ikke innhente denne informasjonen. I den forbindelse minner vi om at det er anledning til å gjøre enkelte undersøkelser for å kunne avklare om saken bør etterforskes eller ikke, jf. Riksadvokatens rundskriv nr. 3/1999 punkt II 4. Saken kan således henlegges av kapasitetsgrunner selv om politiet har innhentet informasjon for å identifisere en mulig mistenkt. Dersom undersøkelsene avdekker en mulig mistenkt, må imidlertid denne registreres som mistenkt i saken. Dette kan få betydning for muligheten til å henlegge på grunn av manglende kapasitet. Det vises til det som er gjengitt fra Riksadvokatens rundskriv nr. 3/2016 under pkt. 3.3.1 om kjent gjerningsperson. Videre minnes det om at det må sikres god notoritet også om disse undersøkelsene, samt vurderingen knyttet til om saken skal henlegges eller ikke.

Kodebruken er også viktig overfor publikum: Der saken blir henlagt grunnet mangel på opplysninger om gjerningspersonen, kan det gi et inntrykk av at det er gjort mer fra politiets side enn hva som reelt sett er gjort. I andre saker, der fornærmede har gitt en rekke identifiserende opplysninger om gjerningspersonen som IP-adresse, kontaktinformasjon, telefonnummer og/eller kontonummer, kan en henleggelse umiddelbart etter at saken er registrert svekke publikums tillit til at politiet utfører sine kjerneoppgaver. I slike tilfeller vil en kapasitetshenleggelse bedre gi uttrykk for hva som er den reelle grunnen for henleggelsen, nemlig at selv om etterforskningen kunne avdekket riktig gjerningsperson, så har ikke politiet kapasitet til å gjennomføre denne etterforskningen, sett opp mot sakens alvorlighetsgrad.

3.3.3 Registrering av opplysninger

Politidirektoratet og Politiets IT-enhet har gjennom en dedikert gruppe (Team Anmeldelse) utarbeidet en ny digital anmeldelsesløsning i bedragerisaker. Denne er tilgjengelig på politiet sine hjemmesider. Per 22. september 2025 medfører denne digitale løsningen at informasjon om anmelder, fornærmet person, hendelsestidspunkt og hendelsessted, legges inn i BL automatisk. Det er fortsatt en del informasjon som må legges inn manuelt i BL, herunder informasjon om gjerningsperson, vitner, gjenstander, jurist, etterforsker, etterforskende enhet og statistikkgruppe.

Den nye løsningen vil bidra til at mer informasjon automatisk registreres i BL, og gjør at mer informasjon er søkbart allerede på anmeldelsestidspunktet.

Statsadvokatene kunne ønske at også informasjon om gjenstand, for eksempel telefonnummer, epostadresse, kontonummer, profilnavn, brukernavn eller annen søkbar informasjon, også kan legges inn og automatisk registreres som "gjenstand" brukt ved straffbar handling i BL.

I dag må politiet manuelt legge inn opplysninger om kontonummer, e-postadresser, mobiltelefonnummer, mv. i BL. Riktignok gir dagens nettløsning for digitale anmeldelser mulighet for anmelder til selv å legge inn kontonummer, telefonnummer mv. Det er likevel en svakhet ved løsningen at disse opplysningene ikke automatisk legger seg inn i BL, men må legges inn manuelt.

Etter det vi forstår har Team Anmeldelse meldt inn dette til PIT. Slik vi ser det, er det viktig at prosessene i størst mulig grad blir automatiserte.

3.3.3.1 Informasjon om mistenkte

Vi har undersøkt om det er registrert én eller flere mistenkte i saken og eventuelt om det burde vært gjort. Dersom gjerningspersonen anses kjent, for eksempel ved at vedkommende navngis i sakens dokumenter, skal vedkommende registreres som mistenkt i saken. Tilsvarende gjelder dersom mistenkte lett kan identifiseres, jf. Riksadvokatens rundskriv nr. 3/2016 avs. 15, hvor det heter:

"(m)ed kjent gjerningsperson menes i dette rundskriv en person som er navngitt eller på annen måte identifisert i en anmeldelse til politiet, eller som ved beskjeden bruk av ressurser åpenbart kan identifiseres."

I 179 av 243 saker er det ikke registrert en mistenkt. I 21 av disse sakene (12 %) har statsadvokaten vurdert at dette burde vært gjort, typisk fordi det enten er informasjon om en navngitt mistenkt i saken eller at mistenkte lett kunne identifiseres. Av de 40 sakene som ble henlagt av kapasitetsgrunner (kode 025) burde det vært registrert en mistenkt i 10 av sakene (25 %). Vi er kjent med at noen av anmeldelsene retter seg mot personer som åpenbart ikke har noe med selve bedrageriet å gjøre bl.a. fordi vedkommende selv har blitt utsatt for et identitetstyveri. Det er ikke grunn til å registrere disse som mistenkte i saken, men navn og f.eks. telefonnummer bør registreres på egnet sted i BL og da gjerne med en kommentar om hvorfor vedkommende ikke er registrert som mistenkt. Disse personene kan legges inn som "annet" i personfanen.

På spørsmål om den mistenkte var registrert med andre straffesaker eller informasjon som kunne være relevant ved vurderingen av om saken burde etterforskes, har statsadvokatene svart slik:

13 Er mistenkte omhandlet med straffesaker og/eller f.eks. loggføringer i Indicia som kan være relevant ved vurderingen av om saken burde vært etterforsket?	Ant saker	Andel saker
Ja	51	57%
Nei	27	30%
Usikkert	11	12%
Totalt	89	100%

Spørsmålet er besvart dersom det enten er registrert en mistenkt i saken eller en navngitt mistenkt fremgår av sakens dokumenter.

I en av de gjennomgåtte sakene hadde fornærmede blitt utsatt for et bedrageri via Snapchat. En venn av fornærmede hadde fått Snapchat-kontoen hacket, og hackeren ba fornærmede om å vippse 6000 kroner. Fornærmede vippset de forespurte pengene til et dansk telefonnummer. I anmeldelsen oppga fornærmede det danske telefonnummeret og navnet på personen som angivelig mottok pengene. Til tross for dette var det ikke lagt inn noen mistenkt i saken, og den var henlagt på grunn av manglende kapasitet (kode 025). Ved et helt enkelt søk på den danske versjonen av Gule sider, fant statsadvokaten navnet til mistenkte ved å søke på det oppgitte telefonnummeret, og det var det samme nummeret som fornærmede hadde funnet frem til og som var knyttet til vippsoverføringen. I tillegg fant statsadvokaten samtidig fram til mistenktes bostedsadresse i Danmark. Dette er et

eksempel på en sak som ikke nødvendigvis skulle etterforskes ytterligere, men hvor den navngitte personen som mottok pengene burde vært lagt inn som mistenkt i saken, blant annet for å kunne vurdere sammenheng med andre saker.

I en annen sak var mistenkte domfelt for bedrageri flere ganger. Like etter forrige dom begikk han et nytt bedrageri, og den ble henlagt på grunn av manglende saksbehandlingskapasitet (kode 078). Dette kan gi et uheldig signal til domfelte om at selv om han tidligere er dømt, så kan vedkommende fortsette å begå ny likeartet kriminalitet uten at politiet etterforsker saken. Mistenkte i den aktuelle saken fortsatte å begå bedragerier. Politiet iverksatte da på ny etterforskning, noe som etter vårt syn var en god vurdering. Saken som var henlagt på kapasitet ble imidlertid ikke gjenåpnet, noe som burde vært gjort.

Statsadvokaten understreker at det er viktig å sjekke den mistenktes historikk og å ha notoritet om at dette er gjort. Ved vurderingen av om en sak skal etterforskes eller ikke er det sentralt om vedkommende for eksempel er en gjenganger, antas å drive med organisert kriminalitet eller det er andre forhold rundt den mistenkte som tilsier at saken bør etterforskes. Historikken bør i så tilfelle også belyses i avhør og i etterforskningen for øvrig, ikke kun i påtaleavgjørelsen.

3.3.3.2 Opplysninger om bankkonto, telefonnummer, e-postadresse

Formålet med spørsmålene om slike opplysninger har vært å undersøke om det er informasjon i saken som kan bidra til å identifisere mulig gjerningsperson. I forbindelse med saksgjennomgangen fikk statsadvokaten tilgang til en rutinebeskrivelse for FSI i Øst politidistrikt, som omhandler digitale bedragerisaker i initialfasen. Der fremgår det at sivilt støttepersonell i straffesaksarbeidet ved registrering av anmeldelsen, skal registrere informasjon om kommunikasjonsprofiler og økonomiprofiler knyttet til gjerningsperson inn som gjenstand i BL slik at det er søkbart til senere. Det vil etter statsadvokatens syn si at all informasjon som er egnet til identifisering av seriesaker, gjerningspersoner og relasjoner skal registreres. Herunder skal telefonnummer, kontonummer, epostadresser, falske brukerprofiler, nettadresser mv., som er benyttet ved bedrageriet, registreres som gjenstand "brukt ifbm. straffbar handling" i "gjenstandsfanen" i BL. Da blir informasjonen søkbar både i og utenfor enkeltsak og fremkommer i BL, Strasak og Indicia. Det er imidlertid en svakhet at det er mulig å registrere informasjon på andre måter enn det som er føringen, hvilket vanskeliggjør bruken av informasjonen i andre saker.

Vi har konsentrert spørsmålene om bankkonto, telefonnummer og e-postadresse som antas å være det mest sentrale. For å svare ja på spørsmålene er det tilstrekkelig at informasjonen fremgår av saken, typisk anmeldelsen eller vedlegg til denne, men også dersom informasjonen er tilgjengelig på annen måte, for eksempel i form av en arbeidslogg. I en del saker er det ikke gitt informasjon om dette fra fornærmedes side, og statsadvokatene har da svart "ikke relevant". I fritext har statsadvokatene fylt ut annen informasjon som burde vært registrert, som for eksempel falske brukerprofiler og navn på mottaker av penger.

Telefonnummer:

For telefonnummer var det informasjon om dette i 71 av 173 aktuelle saker:

17 Er det registrert telefonnummer (VIPPSnr) i saken? (hvor penger er overført til?)	Ant saker	Andel saker
Ikke relevant	66	28%
Ja	71	30%
Nei	102	43%
Totalt	239	100%

*Spørsmålet retter seg mot saker hvor det er opplysninger om telefonnummer i saken, uavhengig av om disse er registrert i saken eller ikke.

I halvparten av sakene hvor det var informasjon om et telefonnummer i saken, kunne statsadvokaten ved enkle søk i politiets registre identifisere at telefonnummeret tidligere var brukt i bedragerisak eller annen relevant sakstype.

Ved saksgjennomgangen ble statsadvokaten oppmerksom på et telefonnummer som gikk igjen i flere av de henlagte sakene. Felles for sakene var at de fornærmede skal ha blitt oppringt fra det aktuelle telefonnummeret i forbindelse med bedrageriet. Vedkommende hadde da presentert seg som en navngitt bankansatt (fra ulike banker), og deretter orientert fornærmede om at de hadde fått rapportert svindelforsøk mot den fornærmede. Det samme falske navnet på den bankansatte ble brukt ved de ulike bedrageriene. Gjerningspersonen hadde deretter forledet de fornærmede til å overføre penger ved å bruke deres bank-ID, og på den måten tilegnet seg store summer.

Telefonnummeret var ikke registrert i BL i noen av sakene. Etterforsker på saken hadde ifølge en BL-logg gjort søk i åpne registre, men ikke i politiets interne registre. Statsadvokaten gjorde søk på telefonnummeret i Indicia, og fikk da flere treff hvor telefonnummeret kunne synes å være benyttet ved bedragerier. Det lå til og med en logg i Indicia fra en politibetjent som hadde blitt oppringt fra dette telefonnummeret og forsøkt bedratt. Politibetjenten hadde imidlertid tatt mistanke og skrevet en logg om dette i Indicia i ettertid. Dette er et eksempel på en sak som helt klart burde vært koordinert, og som politiet lett ville ha oppdaget om telefonnummeret og aliaset på den bankansatte hadde vært registrert som gjenstand brukt i forbindelse med straffbar handling i BL.

Bankkonto:

Som det fremgår av tabellen under er det informasjon om bankkonti i 36 av 219 aktuelle saker. Som det fremgår over skulle spørsmålet besvares med ja selv om informasjonen ikke var registrert i saken, men fremgikk av saken på en eller annen måte.

15 Er det registrert bankkonto i saken (hvor penger er overført til)?	Ant saker	Andel saker
Ikke relevant	23	10%
Ja	36	15%
Nei	183	76%
Totalt	242	100%

*Spørsmålet retter seg mot saker hvor det er opplysninger om bankkonti i saken og uavhengig av om disse er registrert i straffesaken eller ikke.

I tre av sakene hvor det var informasjon om et kontonummer i saken, kunne statsadvokaten ved enkle søk i politiets registre identifisere at kontonummeret tidligere var brukt i bedragerisak eller annen relevant sakstype (først og fremst annen økonomisk kriminalitet).

Et annet eksempel fra saksgjennomgangen dreide seg om Finn-bedragerier. Denne saken var et av de få tilfellene hvor politiet hadde registrert kontonummer som søkbar informasjon i gjenstandsfanen. Dette bidro til at politiet klarte å se sammenheng mellom flere saker og etter hvert finne en konkret mistenkt, til tross for bruk av falsk identitet. Det som begynte som enkeltsaker, vokste dermed til et kompleks på 22 saker, hvor det samlede omfanget av virksomheten og den økonomiske gevinsten blir langt mer synlig.

Epostadresse:

I 34 av 162 aktuelle saker var det opplysninger om epostadresse i saken og i én av disse var epostadressen knyttet til tidligere saker.

19 Er det registrert e-postadresse til mistenkte i saken?	Ant saker	Andel saker
Ikke relevant	75	32%
Ja	34	14%
Nei	128	54%
Totalt	237	100%

*Spørsmålet retter seg mot saker hvor det er opplysninger om e-postadresse i saken, uavhengig av om disse er registrert i saken eller ikke.

Registrering av opplysninger i BL

Vi undersøkte også om politiet, i de sakene vi gjennomgikk, selv registrerte relevant informasjon om bankkonto, telefonnummer eller epost-adresse. Svarene fordelte seg slik:

21 Har politiet i denne gjennomgåtte sak registrert informasjon om bankkonti og/eller telefonnummer og/eller i e-postadresse i f.eks. BL/Indicia? (som kan gjenbrukes og søkes opp av andre)	Ant saker	Andel saker
Ja	7	4%
Nei	163	82%
Usikkert	28	14%
Totalt	198	100%

Svarene kan tyde på at statsadvokatene har svart på spørsmålet uavhengig av om det var informasjon i saken som var relevant å registrere og som var forutsetningen for å svare på spørsmålet. Likevel viser oversikten og vårt inntrykk fra saksgjennomgangen at det er forbedringspotensial med å registrere informasjon på egnet måte. I kun 7 av de aktuelle sakene fant statsadvokaten at det var registrert informasjon på en måte som gjør informasjonen søkbar og som gjør at informasjonen kan gjenbrukes i ettertid.

Oppsummering

Oppsummert viser vår gjennomgang at det i en rekke saker er informasjon som kan bidra til å identifisere den eller de som står bak bedrageriene. Det er naturlig nok ikke slik at denne

informasjonen i seg selv er tilstrekkelig for å finne gjerningspersonen, men det er et bevis som må registreres i saken. Dette bidrar til å sikre notoritet om den informasjonen politiet har og gjør også at informasjonen kan søkes opp og brukes i andre saker hvor det er aktuelt.

Det er videre grunn til å bemerke at der politiet har informasjon om en person som har mottatt penger, så kan dette i seg selv være et straffbart forhold, for eksempel medvirkning til bedrageri eller heleri. Dersom mottakeren av pengene i tillegg konverterer disse ved for eksempel å overføre pengene videre til en annen konto eller annen person, så kan det være hvitvasking eller selvvasking, avhengig av hvilken rolle personen eventuelt hadde i primærforbrytelsen.

3.3.3.3 Informasjon om fornærmede

Vi har undersøkt om fornærmede/anmelder er en privatperson eller virksomhet. Bakgrunnen for spørsmålene er å prøve å finne ut om det er forhold ved fornærmede som tilsier at saken bør etterforskes, enten fordi fornærmede er en særlig sårbar privatperson eller fordi det er en virksomhet som anmelder bedragerier rettet mot flere.

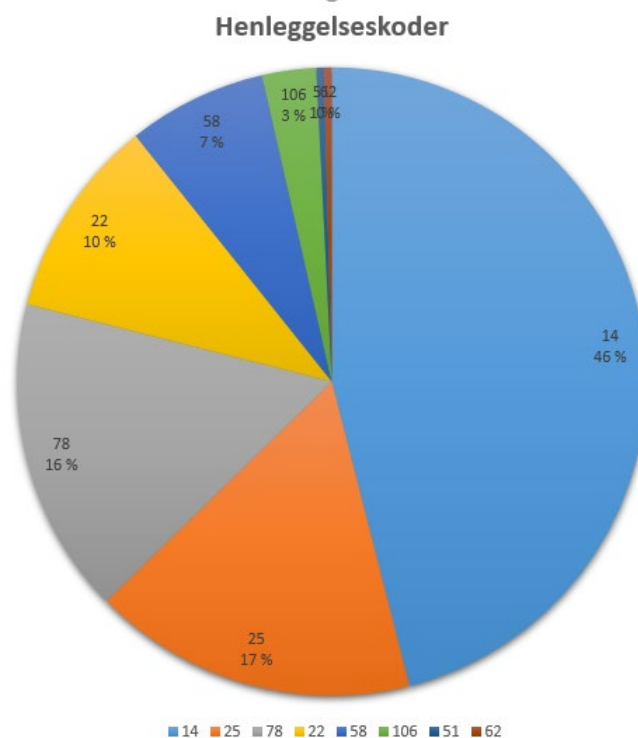
I 224 av 235 saker er fornærmede en privatperson. På spørsmål om den fornærmede er registrert med andre saker som kan ha relevans ved vurderingen av om saken burde etterforskes og om disse eventuelt er hensyntatt ved saksavgjørelsen, har statsadvokatene svart "nei" på dette i 36 av 39 aktuelle saker. Det er viktig å understreke at vårt funn ikke bare retter seg mot om det er opplysninger som burde vurderes, men også mot om det er notoritet om at dette eventuelt er gjort.

Som tidligere understreket er det viktig at tilgjengelig informasjon undersøkes før saksavgjørelsene tas. Dersom fornærmede er en sårbar person som utsettes for bedragerier gjentatte ganger, kan det være grunn til å etterforske saken. Det samme gjelder dersom det er grunn til å tro at den fornærmede utsettes for bedrageri nettopp på grunn av f.eks. alder. Saksgjennomgangen viste at den fornærmede i mange av sakene var passert 70 år.

3.4 Deling av informasjon

3.4.1 Bakgrunn

Som det fremgår av pkt. 3.3.3, er det et betydelig forbedringspotensial hva gjelder registrering av telefonnummer, kontonummer, e-post, falske brukerprofiler o.l. Det er på det rene at et stort antall saker om bedrageri etter § 371 henlegges. Av de henlagte sakene vi har undersøkt, er 46 % av sakene henlagt på kode 022, 025, 078 eller 106.

Dette indikerer at antall henleggelses i stor grad er påvirket av den opplevde kapasiteten ved etterforskningsseksjonene. I en slik situasjon er det viktig å velge ut de riktige sakene til etterforskning for å kunne bidra til best mulig kriminalitetsbekjempelse. Altså må vi finne frem til de gjerningspersonene som er mest aktive og de som begår bedragerier med et mer profesjonelt tilsnitt.

Registrering av opplysninger om en mistenkt på en måte som er søkbar, vil sette politiet i stand til å finne frem de til sakene som har flest treff i form av bruk av samme telefonnummer, kontonummer o.l. i saker som tidligere er henlagt eller som er under etterforskning. Ved å etterforske disse sakene er det grunn til å tro at vi kan stanse de mest aktive bedragerne eller bedragerinettverkene.

3.4.2 Kriminalitetsbekjempelse ved deling av informasjon

Bedragerier rammer ikke bare ofrene for bedrageriene, men også en lang rekke virksomheter som tilbyr tjenester som misbrukes til å gjennomføre bedragerier. Disse virksomhetene opplever at tilliten til deres tjenester undergraves av det store antallet bedragerier.

I denne forbindelse vil vi særlig peke på muligheten for å dele informasjon med private virksomheter etter politiregisterloven § 31, som bestemmer at taushetsplikten ikke er til hinder for deling av opplysninger på visse vilkår. Bestemmelsen utfylles av politiregisterforskriften § 9-7. Etter disse bestemmelsene kan politiet utlevere opplysninger fra straffesaker til private når det er nødvendig for å fremme mottakerens oppgaver etter lov eller for å ivareta samfunns- og sikkerhetsmessige hensyn.

Oslo statsadvokatembeter er av den oppfatning at dette gir hjemmel for politiet til å gi informasjon til private virksomheter for å hjelpe dem til å hindre bruk av deres tjenester til kriminell virksomhet. Herunder omfattes naturlig nok de fleste former for bedragerier og hvitvasking, som f.eks. misbruk

av andres kredittkortopplysninger eller forledelse til å overføre penger til konti som disponeres av kriminelle. Dette er kriminalitet som truer tilliten til samfunnet.

I saker hvor det er knytninger via f.eks. telefonnummer, kontonummer eller andre identifiserende opplysninger til flere andre saker, kan politiet, etter vårt syn, dele slik informasjon med private virksomheter. På den måten kan disse virksomhetene iverksette undersøkelser for å beskytte egen virksomhet og hindre at deres tjenester misbrukes til kriminelle formål. Når et kontonummer eller telefonnummer er identifisert gjennom registrering av anmeldelser, er det ikke på det rene om den registrerte innehaver av enten kontonummer eller telefonnummer er mistenkt eller fornærmet, men det er en indikasjon på at nummeret er brukt av noen til kriminell virksomhet. En deling av slik informasjon med de berørte private virksomheter innebærer ikke et pålegg til institusjonen om å iverksette undersøkelser eller tiltak. Det vil imidlertid sette institusjonen i stand til å ta bedre informerte avgjørelser for å beskytte sine tjenester. Eventuelle tiltak vil regelmessig være egnet til å hindre fortsatt misbruk av tjenesten til kriminelle formål.

Det er ikke noe krav at den private tjenesten ber om slik informasjon. Politiet kan gi slik informasjon på eget initiativ når de ser at virksomhetens tjenester blir misbrukt.

Politiet må sikre god notoritet i straffesaken om hvilken informasjon som er delt, med hvem og grunnlaget for dette.

Det vil være viktig at slik deling av informasjon ikke skal gå på bekostning av politiets bruk av ressurser til å etterforske den aktuelle typen saker; det skal kun være et supplement som kan bidra til å redusere antallet bedragerier som begås.

4 Inspeksjon av de geografiske driftsenhetene og påtaleseksjonene

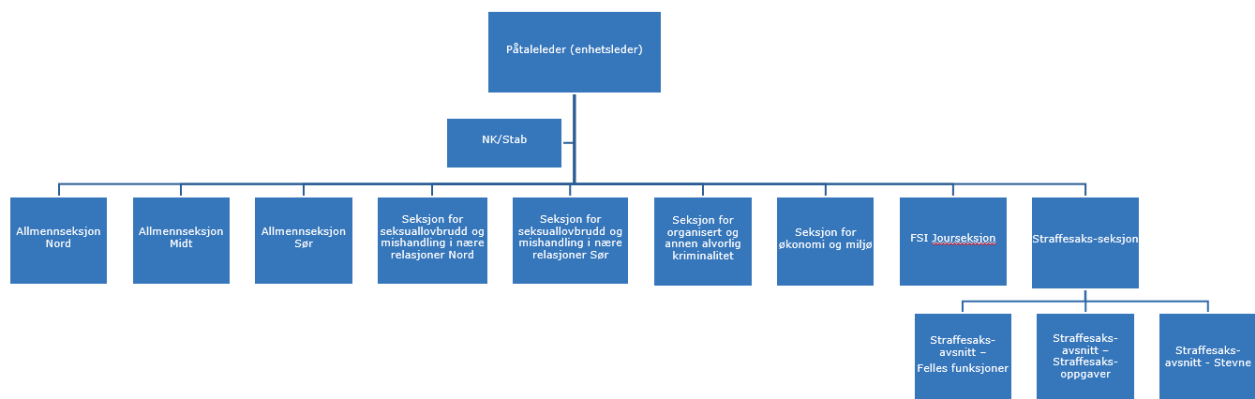
4.1 Innledning

Det var på forhånd avtalt møter med allmennseksjonene som har ansvar for saker som etterforskes av de geografiske driftsenhetene og som påtaleavgjøres av tilhørende påtaleavsnitt. Som nevnt under pkt. 1 ønsket vi å bidra til økt kontakt mellom statsadvokatembetet og de ansatte i Øst politidistrikt som håndterer "mengdesakene". Ved hver driftsenhet/påtaleseksjon var det derfor avtalt egne møter med etterforskere og påtalejurister, samt avslutningsvis med enhetens/seksjonens ledelse. Temaet for møtene var hovedsakelig arbeidsmengde, arbeidsmiljø, kompetanse, organisering, intern samhandling, både generelt og hva gjelder bedragerisaker.

Vi gjennomførte også et fellesmøte med påtalejurister, etterforskere og ledelsen ved FSI hvor vi presenterte funnene fra saksgjennomgangen.

I tillegg innhentet vi oppdatert oversikt over saksmengde, positive og negative påtaleavgjørelser, samt rettsoppmøter. Opplysningene kan tjene til sammenlikning med tilsvarende opplysninger for tidligere år, for eksempel systeminspeksjonen i 2021.

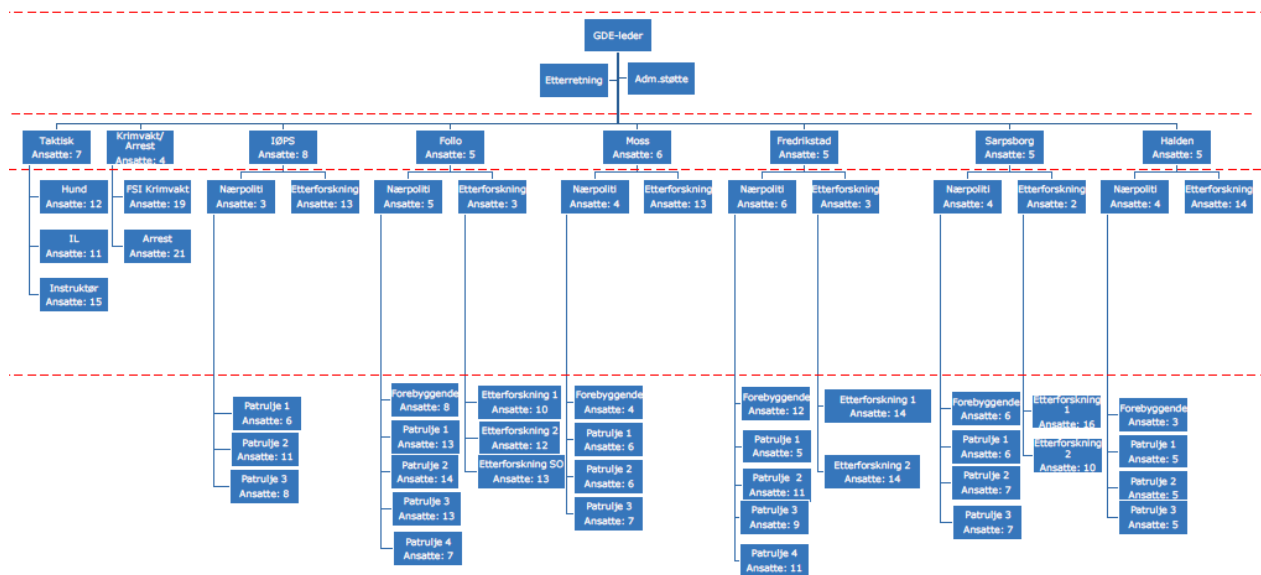
Etterforskningsseksjonene og påtaleseksjonene er organisert på ulik måte. Det vises til vedlagte organisasjonskart over påtalemyndigheten i Øst politidistrikt. Tilsvarende organisasjonskart for etterforskning følger under for den enkelte GDE.

4.2 GDE Follo/Østfold (Follo, Indre Østfold og Moss politistasjonsdistrikt) og Allmennseksjon Midt

Førstestatsadvokat Kristian Jarland og statsadvokatene Stian Frydenberg Hermansen og Karl Kristian Nordheim gjennomførte møter med henholdsvis etterforskere ved avsnitt for generell etterforskning i de ovennevnte politistasjonsdistriktene, påtalejuristene ved Allmennseksjon Midt (allmenngruppene) og ledelsen ved de nevnte politistasjonsdistriktene, allmennseksjonen, samt assisterende enhetsleder i Øst politidistrikt.

GDE Follo/Østfold er per i dag organisert slik;

Felles for alle allmennseksjonene er at deres sakstilfang avgrenses mot saker som trekkes av felles enhet for etterretning, forebygging og etterforskning (FEFE). Dette gjelder for begge GDE'ene.

Ved Follo politistasjonsdistrikt er etterforskningsseksjonen delt i tre, hvorav to av seksjonene håndterer "allmennsaker". Det tredje avsnittet håndterer seksuallovbrudd for Follo og Indre Østfold politistasjonsdistrikt. Fra 1. september 2025 håndterer de også saker om mishandling i nære relasjoner i Follo politistasjonsdistrikt. Det bemerkes her at endringen av etterforskningsansvaret for mishandling i nære relasjoner kun gjelder nye saker.

Det er i svarbrevet fra Øst politidistrikt opplyst at Follo politistasjonsdistrikt er tiltenkt omorganisert fra tre til to etterforskningsavsnitt.

Indre Østfold politistasjonsdistrikt sin etterforskningsseksjon er delt i to, hvorav én seksjon håndterer "allmennsaker", og den andre seksjonen håndterer mishandling i nære relasjoner.

Det er i svarbrevet fra Øst politidistrikt opplyst at Indre Østfold politistasjonsdistrikt er tiltenkt omorganisert fra to til ett etterforskningsavsnitt.

Ved Moss politistasjonsdistrikt er all etterforskning organisert i én seksjon som både håndterer "allmennsaker" og mishandling i nære relasjoner. Saker som omhandler seksuallovbrudd etterforskes av Fredrikstad politistasjonsdistrikt.

Avsnittene for generell etterforskning ved de tre politistasjonsdistriktene Follo, Indre Østfold og Moss, er tilknyttet Allmennseksjon Midt. Alle påtalejuristene er steds plassert i Ski, mens etterforskerne er steds plassert på de ulike politistasjonene.

Statistikk:

	Fra systeminspeksjon 2020		Fra gjeldende inspeksjon – tall 2024	
	Allmennavsnitt Midt	Totalt	Allmennseksjon Midt	Totalt
1.	Antall jurister (uten ledere) – snitt 2020	7,2	Antall jurister (uten ledere) – snitt 2024	9,5
2.	Antall anmeldelser mottatt i 2020	3736 (snitt 519)	Antall anmeldelser mottatt i 2024	3788 (snitt 399)
3.	Antall IPA per 31.12.2020	1892 (snitt 262)	Antall IPA per 31. desember 2024	1020 (snitt 107)
4.	Antall positive påtaleavgjørelser i 2020	2141 (snitt 297)	Antall positive påtaleavgjørelser i 2024	1968 (snitt 207)
5.	Antall henleggelse i 2020	1328 (snitt 184)	Antall henleggelse i 2024	2236 (snitt 235)
	Totalt antall avgjørelser 2020	3469 (snitt 482)	Totalt antall avgjørelser 2024	4204 (snitt 443)
6.	Antall rettsdager i 2020 (med tilståelsesdom, uten fengsling)	221 (snitt 31)	Totalt antall rettsdager (med tilståelsesdom, uten fengsling)	244 (snitt 26)
7.	Antall fengslinger med oppmøte i 2020 (dager)	63 (snitt 9)	Antall dager medgått til fengslinger med fysisk oppmøte i 2024	43 (snitt 4)

Snittet er antall saker/gjøre mål delt på antall jurister (uten ledere)

4.3 GDE Follo/Østfold (politistasjonsdistriktene Fredrikstad, Sarpsborg og Halden) og Allmennseksjon Sør

Statsadvokatene Stian Frydenberg Hermansen og Karl Kristian Nordheim gjennomførte møter med henholdsvis etterforskere ved avsnitt for generell etterforskning i de ovennevnte politistasjonsdistriktene, påtalejuristene ved Allmennseksjon Sør (allmenngruppene) og ledelsen ved de nevnte politistasjonsdistriktene og allmennseksjonen.

Organisasjonskartet over GDE Follo/Østfold er inntatt under punkt 4.2.

Ved Fredrikstad politistasjonsdistrikt er etterforskningsseksjonen delt inn i to avsnitt, hvorav ett avsnitt håndterer "allmennsakene" og det andre avsnittet håndterer saker som gjelder mishandling i nære relasjoner samt seksuallovbrudd. Sistnevnte håndterer også seksuallovbruddsakene fra Moss politistasjonsdistrikt.

Ved Sarpsborg politistasjonsdistrikt er etterforskningsseksjonen delt inn i to avsnitt, hvorav ett avsnitt håndterer "allmennsakene" og det andre avsnittet håndterer mishandling i nære relasjoner samt seksuallovbrudd. De håndterer også seksuallovbruddsakene fra Halden politistasjonsdistrikt.

Ved Halden politistasjonsdistrikt er etterforskning organisert i én seksjon, uten nærmere inndeling i avsnitt. Seksjonen håndterer "allmennsakene" i tillegg til mishandling i nære relasjoner. Vi fikk beskrevet at selv om Halden kun er organisert i et felles avsnitt, så er det i praksis fire avsnitt, et grenseavsnitt, et voldsavsnitt, et avsnitt for ungdomssaker og et allmennavsnitt. Det er kun én PEL som håndterer samtlige av avsnittene, men hvert av avsnittene har egne dedikerte etterforskere.

Statistikk:

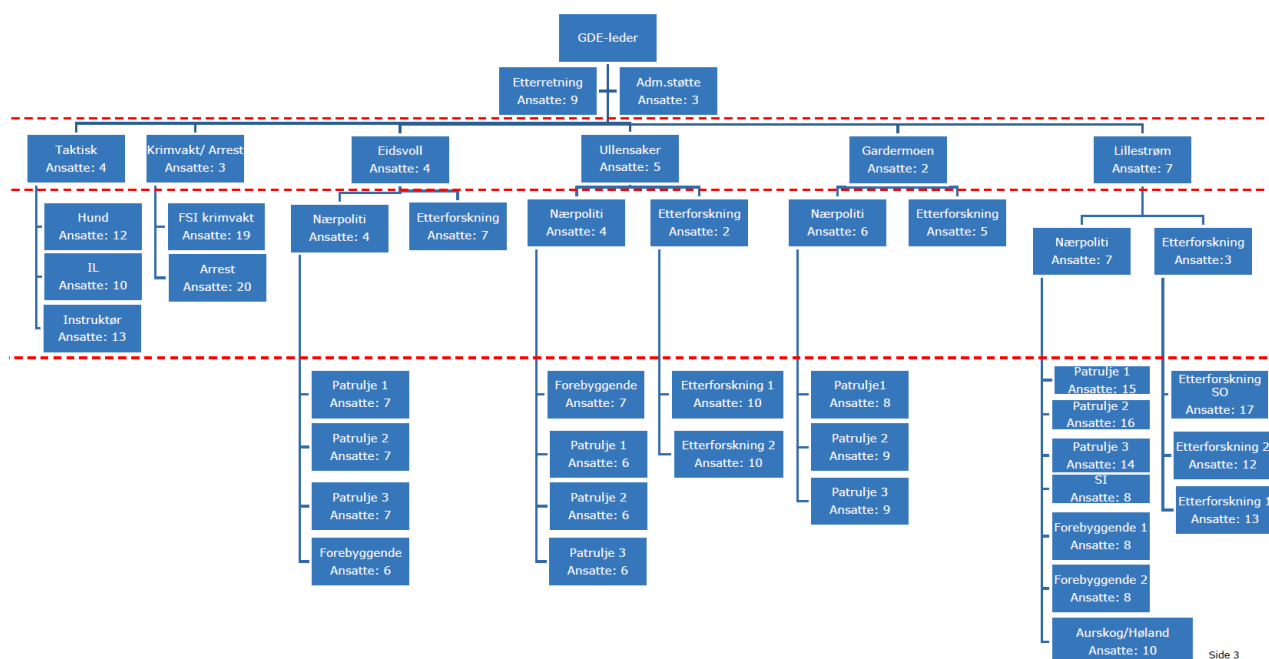
	Fra systeminspeksjon 2020		Fra gjeldende inspeksjon	
	Allmennavsnitt Sør	Totalt	Påtaleseksjon Sør	Totalt
1.	Antall jurister (uten ledere) – snitt 2020	12,5	Antall jurister (uten ledere) – snitt 2024	14,3
2.	Antall anmeldelser mottatt i 2020	7442 (snitt 595)	Antall anmeldelser mottatt i 2024	6483 (snitt 453)
3.	Antall IPA per 31.12.2020	3044 (snitt 243)	Antall IPA per 31. desember 2024	2112 (snitt 148)
4.	Antall positive påtaleavgjørelser i 2020	5472 (snitt 438)	Antall positive påtaleavgjørelser i 2024	3445 (snitt 241)
5.	Antall henleggelses i 2020	2160 (snitt 173)	Antall henleggelses i 2024	2982 (snitt 209)
	Totalt antall avgjørelser 2020	7632 (snitt 611)	Totalt antall avgjørelser 2024	6427 (snitt 450)
6.	Antall rettsdager i 2020 (med tilståelsesdom, uten fengsling)	514 (snitt 41)	Totalt antall rettsdager (med tilståelsesdom, uten fengsling)	500 (snitt 35)
7.	Antall fengslinger med oppmøte i 2020 (dager)	131 (snitt 10)	Antall dager medgått til fengslinger med fysisk oppmøte i 2024	198 (snitt 14)

Snittet er antall saker/gjøremaal delt på antall jurister (uten ledere)

4.4 GDE Romerike og Allmennseksjon Nord

Førstestatsadvokat Jens Olav Sæther og statsadvokatene Stian Frydenberg Hermansen og Karl Kristian Nordheim gjennomførte møter med henholdsvis etterforskere og politifaglige etterforskningsledere ved avsnitt for generell etterforskning i de ovennevnte politistasjonsdistriktene, påtalejuristene ved Allmennseksjon Nord (allmenngruppene) og ledelsen. I møtet med ledelsen var politistasjonssjefene for Lillestrøm og Ullensaker, assisterende påtaleleder, samt lederne for den allmenne påtaleseksjonen og etterforskningsseksjonen på Eidsvoll.

GDE Romerike er per i dag organisert slik:

Side 3

Ved Lillestrøm politistasjonsdistrikt er etterforskningsseksjonen delt inn i tre avsnitt, hvorav to håndterer "allmennsaker" og det tredje avsnittet håndterer saker som omhandler mishandling i nære relasjoner samt seksuallovbrudd.

Ved Ullensaker politistasjonsdistrikt er etterforskningsseksjonen delt inn i to avsnitt, hvorav ett håndterer "allmennsaker" og ett håndterer saker som omhandler mishandling i nære relasjoner samt seksuallovbrudd. De håndterer også saker om mishandling i nære relasjoner fra Eidsvoll politistasjonsdistrikt.

Ved Eidsvoll politistasjonsdistrikt er all etterforskning – både "allmennsaker" og øvrige saksfelt – organisert i én seksjon uten nærmere inndeling i avsnitt. Politistasjonsdistriktet etterforsker selv egne seksuallovbruddsaker.

Etterforskning på Gardermoen sorterer for tiden midlertidig under Eidsvoll politistasjonsdistrikt.

Påtalejuristene som håndterer sakene for GDE Romerike er delt i to seksjoner: én seksjon for saker vedrørende seksuelle overgrep (SO) og vold i nære relasjoner, samt en allmennseksjon.

Allmennseksjonen for påtalejuristene er i sin helhet plassert på Lillestrøm.

Statistikk:

	Fra systeminspeksjon 2020		Fra gjeldende inspeksjon	
	Allmennseksjon Nord	Totalt	Allmennavsnitt Nord	Totalt
1.	Antall jurister (uten ledere) – snitt 2020	12,7	Antall jurister (uten ledere) – gjennomsnitt 2024	18,5
2.	Antall anmeldelser mottatt i 2020	6601 (snitt 520)	Antall anmeldelser mottatt i 2024	7284* (snitt 394)
3.	Antall IPA per 31.12.2020	2948 (snitt 232)	Antall IPA per 31. desember 2024	2308 (snitt 125)

4.	Antall positive påtaleavgjørelser i 2020*	4278 (snitt 337)	Antall positive påtaleavgjørelser i 2024	3204 (snitt 173)
5.	Antall henleggelses i 2020	2328 (snitt 183)	Antall henleggelses i 2024	3686 (snitt 199)
	Totalt antall avgjørelser 2020	6606 (snitt 520)	Totalt antall avgjørelser 2024	6890 (snitt 372)
6.	Antall rettsdager i 2020 (med tilståelsesdom, uten fengsling)	377 (snitt 30)	Totalt antall rettsdager (med tilståelsesdom, uten fengsling)	644 (snitt 35)
7.	Antall fengslinger med oppmøte i 2020 (dager)	144 (snitt 11)	Antall dager medgått til fengslinger med fysisk oppmøte i 2024	83 (snitt 4,5)

Snittet er antall saker/gjøremål delt på antall jurister (uten ledere)

* - Det har vært en endring i organisasjonskode i 2024, slik at det kan være feilkilder på de oppgitte tallene her.

4.5 Oppsummering av tilbakemeldinger fra de geografiske driftsenhetene og allmennseksjonene

Tilbakemeldingene fra de ulike geografiske driftsenhetene og allmennseksjonene hadde mange likhetstrekk, og vi finner det derfor naturlig å redegjøre for dette samlet.

Påtale

Vi opplevde at påtaleseksjonene var godt ressursatt nå, og samholdet internt i påtalegruppene ble beskrevet som meget godt.

Særlig ved allmennseksjonene Midt og Nord er store deler av påtalejuristene ansatt innenfor de siste 2 årene, og er følgelig relativt ferske. I Allmennseksjon Sør har det vært noe mer kontinuitet, og det var færre som var helt ferske.

Fra etterforskerne ble det ved én av de geografiske driftsenhetene trukket frem at det ved noen anledninger kom henvendelser fra ferske påtalejurister til PEL-ene som heller burde vært rettet til en erfaren kollega.

Selv om mange påtalejurister er ferske, ble de likevel stort sett beskrevet som dyktige og gode i samhandlingen med etterforskerne.

Etterforskning

På etterforskersiden fikk vi tilbakemelding på at det var knapt med ressurser. Vi fikk opplyst at det var flere vakante stillinger ved samtlige av driftsenhetene, noe som gikk på bekostning av etterforskningskapasiteten. Dette skyldes blant annet at det har blitt mer utfordrende med rekruttering av etterforskere til allmennavsnittene. Tidligere kunne søkerlistene være på godt over 100 personer, mens det nå var mer vanlig med 15–20 søkere. Av disse søkerne ble flere ansatt av andre arbeidsgivere under ansettelsesprosessen, slik at det reelle antall søkere ble enda magrere.

Det ble også trukket frem at statusen til etterforskningsfaget synes å ha gått noe ned de siste årene, og at når man tar med eventuelle tillegg, så blir etterforskerne lønnstapere sammenliknet med patruljeseksjonene.

Videre fortalte etterforskerne at de bruker ressursene på oppgaver som oppfattes ikke å ligge i kjernen av etterforskningsarbeidet, for eksempel publikumsmottaket (politivakta), fagmottaket (en svar-tjeneste på telefon for publikum med spørsmål om straffesaker), og ansvaret for å forkynne besøksforbud.

På grunn av høy turnover ble det også beskrevet at mange av etterforskerne var ferske, og at de mer erfarne etterforskerne/PEL-ene brukte mye tid på veiledning og opplæring av disse.

Enhetene syntes relativt samstemte om at det på nåværende tidspunkt var etterforskning som nok var "proppen" i systemet, og at påtaleseksjonene var tilstrekkelig ressursatt til å kunne ta unna flere straffesaker dersom disse hadde vært etterforsket.

Jour/sakstrekk

Samtlige av enhetene hadde en form for jour- eller sakstrekk-ordning, men disse var organisert ganske ulikt. Ett sted var det kun én PEL som trakk samtlige saker og som måtte forholde seg til samtlige etterforskere på avsnittet. Et annet sted var det tre PEL-er som hadde egne dedikerte etterforskningsteam og som trakk saker hver tredje uke.

Det var videre noen forskjeller i hvilke sakstyper det enkelte allmennavsnitt behandlet. Noen av avsnittene behandlet også saker om mishandling i nære relasjoner, mens andre ikke håndterte disse.

Det ble fremhevet som positivt flere steder at PEL-ene hadde egne etterforskningsteam. Det gjør det lettere for PEL-ene å ha oversikt over den enkelte etterforskers portefølje og kapasitet.

Cyber-pilot

Det er opprettet en etterforskningsgruppe/team på Seksjon for økonomisk og miljøkriminalitet ved FEFE, internt kalt "Cyber pilot". I piloten er det ansatt én politiadvokat, to politifaglige etterforskningsledere (PEL-er) og tre etterforskere.

Piloten skal benyttes til en særlig innsats mot digitale bedragerier og datakriminalitet, herunder fokus på dataangrep. Piloten trekker alle saker angjeldende dataangrep. Hva gjelder digitale bedragerier, så er tanken at piloten skal monitorere de digitale bedrageriene som blir behandlet ved FSI, for å se om den kan identifisere saker/kompleks som det bør gjøres en ekstra innsats mot.

Cyber-piloten er helt i startfasen, og resultatene vil derfor først kunne vise seg på noe lenger sikt.

5 anbefalinger og tiltak

Følgende tiltak anbefales iverksatt og fulgt opp internt i Øst politidistrikt:

1. Informasjon i saken må registreres på korrekt måte i BL slik at den blir søkbar både i BL og Indicia. Dette vil gjøre politiet bedre i stand til å identifisere hvilke saker man skal prioritere til etterforskning, de rette sakene.
2. Ved mottak av nye anmeldelser, må politiet foreta søk i egne registre for å avdekke om det ligger informasjon der som kan ha betydning for spørsmålet om saken skal etterforskes eller ikke.
3. Vurderinger av om etterforskning skal iverksettes må loggføres i BL.

Oslo, 19. desember 2025

Trude Elisabeth Sparre
fungerende embetsleder

Karl Kristian Nordheim
statsadvokat

Stian Frydenberg Hermansen
statsadvokat